

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 17. novembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 136.

Odkrita beseda o novih davkih in oblastnih proračunih.

Gospodarski krogi v naši državi so se dolgo vrsto let trudili, da izposlujejo enoten zakon o direktnih davkih za celo državo. Vodilo jih je pri tem prepričanje, da je v državi potreben tak zakon, ker globoko posega v gospodarsko življenje, pa je bilo treba dobiti tako novo postavbo tudi zategadelj, da preneha večno prerekanje o neenakih javnih bremenih in izgovor, da je neenakost iskati v prvem redu v dejstvu, da je v veljavi v različnih predelih države različna davčna zakonodaja. Prečanski gospodarski krogi so se tudi naveličali takega izenačevanja davčnih zakonov, ki je uvajalo nove davke, kakor davek na poslovni promet v ime izenačenja, puščalo pa v veljavi stare zakone, o katerih se je trdilo in povdarjalo upravičeno, da so zoperna povlastica prečanskih krajev. Zastopniki trgovine in obrtnosti ter denarnih zavodov so vrhu tega hrepeneli po enotnem zakonu o direktnih davkih zategadelj, ker je bilo zaradi pravičnejše razdelitve javnih bremen treba po dolgih letih skupnega življenja priti do enotnega zemljiškega davka. Konečno smo dobili enotni zakon o direktnih davkih, pa so ga prečanski gospodarji, kakor tudi oni gospodarji izpod Save, ki imajo dovolj zmisla za potrebe skupne domovine, pozdravili z zadovoljstvom in zadoščenjem, saj je sedaj zagotovljeno eno merilo, ki velja za vse pokrajine države, pa bo mogoče odslej pravičnejše in pravilnejše ocenjevati davčno obremenitev v posameznih delih države. Gospodarski krogi za ceno te pridobitve potrpijo zaradi slabosti, ki jih ima nov zakon glede obdavčevanja neagrarnih slojev tudi zategadelj, ker je dana podlaga, da pride do primerne pritegnitve i agrarnih krogov k plačevanju državnih davkov. Trenja te vrste se dajo odpravljati samo počasi in je potreba še velike potrpežljivosti, ali pot do izgladitve je utrta.

Ko so prišli na jesen oblastni proračuni v drugi v javno razpravo, je bilo dovolj glasov čuti o tem, da oblastni mlini ob vsi dobri volji le prehitro meljejo in da bremena za oblastne potrebe, kakor so dobro mišljena, ipak prehitro naraščajo. Oglasili so se gospodarji in so navedli po svojih zastopnikih stvarno in mirno, kaj jim v nameranih dokladah in taksah ni všeč, pa so se zavzemali za to in ono omiljenje in opustitev. Tudi v tem svojem listu smo imeli priliko pisati o oblastnih proračunih in oglašati svoje zahteve ter navajati svoje križe in težave. Glede mariborske oblastne skupščine moramo na svoje obžalovanje ugotoviti, da je bilo prizadevanje gospodarskih krogov za enkrat brezuspešno, dasi so ondot oblastna bremena, proračunana v dokladah, občutnejša nego v ljubljanski oblasti. Doklada na splošno in posebno pridobnino ter na uslužbenki davek je predlagana in sprejeta v izmeri 50%, dočim je v ljubljanski oblastni skupščini predlagana bila prvotno v izmeri 30%, pa je, kakor pravkar čujemo, bila že v odseku znižana na 25% pri splošni in posebni pridobnini ter pri uslužbenkem davku. Pri tem je pohvalno omeniti, da je opuščen davek na inozemske delavce, ki ga ni mogoče dr-

žati brez neogibnih retorij v tujini in brez škode za naše ljudi, ki delajo v inozemstvu. Uslužbenki davek v izmeri 25% je gotovo — nekvarno našemu načelno odklonilnemu stališču povedano — nesocialno visok, kajti zadeva navzlic odprtemu minimu ipak ljudi, ki se težko rijejo skozi življenje, pa imajo od državnega davka samega kot ostanek stare dohodnine baš že čez glavo dovolj. Ta doklada nam ni pri srcu tudi zategadelj ne, ker nevarno vabi druge avtonomne roke na isto pot. Vzemimo samo občine, pa pomislimo malo, kaj bo ostalo tem ljudem, katerih življenje je težko, čeprav se njih dohodki bližajo šeststopenemu številu. Nameščencev je danes preveč in je nezaposlenost baš dovolj velika, pa je zategadelj težko misliti, da bodo gospodarji vzeli novo breme na svoj račun.

Gospodarja, ki mu napoveduješ nov davek, kakor uslužbenca, ki mu preti novo javno breme, naravno ne interresirajo mnogo nagibi zakonodajalca. Eni kakor drugi se ne vprašajo, komu plačamo, marveč je njih preteht samo, koliko plačam. Navajeni smo mirno zastopati koristi in pride svojih interesov, pa smo tudi glede teh oblastnih proračunov sredi razdraženosti in gorečnosti obdržali pravo mero. Mnogo je trpkega, ali za gospodarje ne more biti dvoma, da oblastno gospodarstvo osveži in oplo-di v deželi gospodarsko delo, pa pomnoži prilike za zaslužek v tem in onem pogledu. In tega nam je živo treba! Ljudem, ki jih zadenejo bremena, ni mogoče prepovedovati, da se sami in po svojih interesnih zastopih branijo in skušajo doseči v borbi tako odločitev, ki olajša breme. Po našem mnenju stvarne kritike in dobromislečih besednikov v takih vprašanjih ne gre odklanjati. Bolje je pametna in umerjena kritika, podprta s stvarnimi razlogi, nego kritika brez vajeti v političnem časopisju. Eno je gotovo, da kritike od strani poklicanih gospodarskih zastopov ni mogoče zadušiti, pa je tak poizkus tudi popolnoma nepotreben, saj je dejstvo, da so naši gospodarski krogi le premalo brižni za javna vprašanja in le preveč potrpežljivi. Tudi je neutajna resnica, da gospodarski krogi sicer nosijo največji del javnih bremen, pa imajo baš oni v naših javnih zastopih, občinah, okrajih, mestih in skupščini žaljivo malo zastopnikov. V malokateri deželi je gospodarska beseda tako malo uvaževana in pride tako malo na preteht kakor baš pri nas.

Ne moremo si kaj, da ne bi omenili pohvalno okolnosti, da nas je prijetno drnilo, ko smo videli v proračunu ljubljanske oblasti, da je predlagana 30-odstotna doklada tudi na zemljarino. To je kretnja in gib, ki priča o uvidevnosti in pravičnosti, kajti v gospodarstvu javnih zastopov se ne sme ustanoviti v važnih panogah prebivalstva zavest, da bremena niso enakomerna razdeljena. Taka krivica peče! Reči moramo, da smo za to ceno bili voljni spraviti tudi to in ono stran, ki nam na sebi v proračunu ni bila po godu. Več kakor lepotni madež je za nas dejstvo, da se mariborska oblastna skupščina, ki je sicer obilnejša z dokladami na direktne davke, ni povzpela do pravičnejše višine v pretehtu razdeljevanja bremen po vzgledu ljubljanske oblastne skupščine. Na žalost smo videli iz našega dnevnega časopisja, da se je glavna sila opozicije v Ljubljani vrgla na tridesetodstotno doklado na zemljari-

no, pa se je temu naskoku na pozicijo, ki je bila v danih razmerah v oblastni skupščini itak krhka, v resnici posrečilo vreči hitro ob tla, kar je bilo raz stališča naše trgovine, obrti, industrije, denarnih zavodov in tudi onega dela meščanskih krogov, ki služi pri drugih svoj kruh, najsimpatičnejše in objektivno sojeno tudi najpravičnejše v proračunu. Moramo reči, da se mi samo čudimo, čeprav je v naši Sloveniji menda postalo deplasirano čuditi se celo ob takih prilikah, ki jih Nemci značilno imenujejo: Eine Entgleisung.

Juri podkuri,
Miha podpiha,
Pa pride Urban,
Pa vse poroban.

Oblastne davščine mariborske oblasti.

Iz Maribora nam pišejo: Tekom razprave o oblastnih davščinah v mariborski oblastni skupščini, ki se je pred kratkim zaključila s sprejetjem proračuna, je posebna deputacija trgovcev s predsednikom Zveze trgovskih gremijev g. Weixlom na čelu opozorila predsednika oblastne skupščine g. dr. Leskovarja na pretežka bremena, katera so v oblastnem proračunu za leto 1929 odmerjena trgovini. Deputacija je g. oblastnega predsednika posebno opozorila na nujno potrebo, da se zniža 50% doklada na pridobnino vsaj za polovico, ker bi 50% doklada pomenjala za trgovino, ki se nahaja v neugodnem položaju preveliko breme, znašala bi namreč 5% od čistih dohodkov. — Prizadevanja za znižanje te doklade so ostala neizpremenjena, kajti oblastna skupščina je še isti dan odobrila 50% doklado na pridobnino. Sicer o tej dokladi še ni izrečena zadnja beseda, vendar bo najbrže po ministru odobrena. Neuspeh kaže, da si odločujoči faktorji niso na jasnem o teži gospodarske krize za trgovstvo, ker bi sicer ne rabili dvojne mere. Oprostili so namreč zemljiški davek vsake doklade, pridobnino pa so za polovico povišali.

UNIČENJE MALEGA PAPIRNEGA DENARJA.

Zaloga malega papirnatega denarja pri finančnem ministru v Beogradu je sedaj svoje delovanje likvidirala. Sežgali so malih novcev za več kot 132 milijonov dinarjev. Od leta 1920 naprej so tiskali papirni denar po 1, ½, ¼ Din v skupnem znesku nad 175 milijonov dinarjev, s katerim so pa imeli vsled hitre obrabljenosti v dnevnem prometu vedno na novo sitnosti. Sežiganje se ni izvršilo samo v Beogradu, temveč tudi pri finančnih delegacijah v Zagrebu, Sarajevu, Novem Sadu in Ljubljani.

* * *

ZAPRTA BANKA V BEOGRADU.

Trgovski minister dr. Spaho je odvezl koncesijo I. Stavbni banki v Beogradu, ker ji je bila koncesija protizakonito dodeljena. Banka je vodila brez dovoljenja trgovskega ministarstva bančne posle ter je brez dovoljenja prodajala obligacije. Z 10. t. m. je morala prenehati z delovanjem in je morala zapreti svoje lokale.

Hiše iz lesa.

Ponovno se je v »Trgovskem listu« propagiralo zanimanje za stanovanjske hiše iz lesa. Za stvar so gotovo merodajne izjave poklicnih strokovnjakov in izkušenih praktikov, ki se strinjajo v tem, da je les najprimernejši gradbeni material za človeška bivališča. Že zdavno si je les prisvojil prvenstvo med gradbenimi sredstvi in moderna tehnika je njegovo uporabo tudi arhitektonično razširila in zgorajšnjo načelo docela potrdila.

Čisto lesene zgradbe poznamo že od starega veka sem. V Rusiji, na Norveškem, Švedskem, v Švici, v Ameriki stoje še danes stoletne lesene stavbe, ki služijo človeškim stanovanjem. Danes se izdelujejo v Nemčiji hiše iz lesa v tovarnah, ki razpolagajo z strokovnimi močmi, in ki imajo bogate izkušnje, tako da so ti tovarniški izdelki vsestranko neoporečni. Hiše imajo izrazito okusno zunanost, glede trpežnosti uspešno tekmujejo z gradbami iz drugih tvarin, z ozirom na udobnost stanovanja jih pa daleko nadkriljujejo.

Poglejmo si v kratkem nekatere značilne vrline lesenih stavb. V prvi vrsti pride v poštev kratka gradbena doba. V 6—8 tednih je prav čedna hiša v tovarni popolnoma izgotovljena. Seveda je to mogoče pri današnji specialni industriji samo s pomočjo za to stroko sestavljenih strojev in posebnih naprav ter izvežbanega delavstva in uradništva.

Po dograditvi je hiša za vselitev takoj pripravljena, ker vlage in mokrote, kakor v drugih stavbah tukaj ni. Spretno izolirane stene varujejo notranjost poleti pred vročino, pozimi pa pred mrazom, to pa v mnogo večji meri kakor zidovje ali kamen. Prav radi tega se je lesena hiša udomačila v deželah z najneugodnejšimi vremenskimi prilikami. Znanstveno je ugotovljeno, da izolirana osem centimetrov debela lesena stena popolnoma odgovarja glede prepuščanja toplote 38 cm močnemu zidovju.

Navadno si predstavljajo ljudje lesene hiše kot manjvredne barake, kot nekaka zasilna stanovanja, to pa je huda napaka. Lesena hiša v sedanjih dovršeni obliki je oceniti kot polnovreden stanovanjski objekt za trajno bivanje. Jako pomenljiva prednost lesene hiše je njena zločljivost; v tem oziru se ne da z nobenim drugim gradbenim načinom primerjati.

Pri tem namreč ni okolnost merodajna, da se enkrat zgrajena stavba lahko na drug prostor prestavi, ampak pred vsem dejstvo, da se hiša v vseh delih v tovarni pod trajnim strokovnim nadzorstvom izgradi, med tem časom pa se napravijo potrebni temelji na bodočem stavbišču.

Hišo postavi strokovni monter iz tovarne, dodelita se mu k večjemu še delavca; sestava sama se izvrši v enem ali dveh dnevih. Prevaža se vrši v vagonih, dovaža k gradbenem prostoru z uprego.

Posebno kočljiva se marsikomu zdi požarna nevarnost, toda tudi v tem oziru so pomisleki neutemeljeni; izkušnja uči, da pri teh zgradbah ni večje nevarnosti radi ognja, kakor pri vseh drugih hišah, in prevzamejo varovalnice take zgradbe po običajnih premijah z 1½ do 2%.

Peči, ognjišča in dimniki odgovarjajo popolnoma policijskim predpisom, in se od te strani ni bati nebene nevarnosti.

Kar se tiče trpežnosti lesno-gradbe-

ne konstrukcije, pa ista prav nič ne zaostaja za zgradbami iz običajnega zidovja; še danes stoje lesene hiše, zgrajene pred sto in več leti, ter služijo svojemu namenu, čeravno tedaj ni bilo na razpolago današnjih tehničnih pripomočkov.

Stroški za vzdrževanje lesenih hiš so neprimerno nizki; popravil skoraj ni, k večjemu, da se stene vsakih pet do šest let od zunaj enkrat prepleksajo, ter v notranjosti obnovi, kar se vsled naravne obrabe poškoduje.

Glede estetičnega oblikovanja stanovanj pa je ravno les najidealnejši material, ki dopušča v tem oziru domišljiji vsestransko udejstvitev.

Če se stene prevlečejo s primernim blagom, se lahko ustvari dekoracijski učinek, za vsak okus.

Gotovo se s predstoječimi črticami vkoreninjeni predsodki napram lesenim stanovanjskim hišam ne dajo odpraviti, prepričevalno govori samo praksa in iskušna, in ta se je že odločila za les kot stavbni material.

Nemčija gotovo nima zadostne lastne zaloge lesa, in če se pri uvozu gradbenega materiala vsekakor zgrajba lesenih hiš gospodarsko obnese, in sicer, kakor živahna stavbna podjetnost zadnjih let kaže, izvrstno obnese, bi morali utihniti vsi tozadevni pomisleki, in osobito pri nas, ki se desetletja borimo s stanovanjskim vprašanjem, bi se morali poprijeti vsaj resnega študija za novo gradbeno smer.

Treba bi si bilo ogledati nemška podjetja, ki izdelujejo stanovanjske hiše iz lesa; si prisvojiti izvirne načine obdelovanja, načrte in osnutke. Vse to bi se lahko preneslo na naše, na lesu bogato, stanovanj potrebno ozemlje.

Edino, kar bi udomačena industrija pogrešala, bi bila specialni okovi in posebna oprema, ki jih izdeluje samo Nemčija v preizkušenih modelih.

Ampak teh sestavnih delov dobimo vsako količino od dotičnih podjetij, ker le ta nimajo nobenega konkurenčnega interesa, da si mi s pomočjo njihovih konstrukcij gradimo sami po njihovih vzorcih.

Prav gotovo pa smo iz lastnega materiala v stanu ceneje graditi kot Nemčija, ki kot dobaviteljica te vrste izdelkov za nas itak ne pride v poštev.

Ko so se pri nas razmotrivali problemi za omejitev stanovanjske bede, se nihče ni zavzel za akcijo lesenih zgradb, ki je Nemčijo v treh letih rešila še hujše zadrege.

Lične, zdrave in udobne stanovanjske kolonije so zrastle na obkrožju večjih mest vse iz lesa, nastale so obširne naselbine, kojih prebivalstvo je popolnoma zadovoljno in bi prav gotovo ne menjalo svojih lesenih bivališ s kasarnami, ki jih pri nas gradijo pod pritiskom stanovanjske mizerije.

Naša lesna industrija ne poneha s pritožbami o slabi konjunkturi; tu le bi bilo polje koristne udejstvitve; treba samo nekaj podjetnosti.

K. Tiefengruber.

Gospodarski dvig Avstrije.

Bilanca desetih let: Večkratni dvig industrijske in poljedelske produkcije.

Znani avstrijski narodni gospodar dr. O. Deutsch piše:

»Avstrijska valuta je od leta 1923 naprej absolutno stabilna; denar se je pocenil, zasebna obrestna mera znaša danes samo še 6¼%. Tvorba kapitala polagoma napreduje, hranilne vloge so dosegle z dvema milijardama šilingov že približno eno tretjino predvojne višine. Nasprotno pa nista mogla niti Dunajska borza niti dunajski bančni aparat ohraniti starega pomena. Dunajska borza že skozi štiri leta neprestano stagnira, bančni aparat se je skrčil od 10 velebank in 2 srednjih bank na 4 velebanke in 2 srednji banki. Na mestu marsikateri nasledstvenenovodržavne zveze, ki jo je izgubilo bankarstvo v prvih povojnih letih, so sklenile velebanke sedaj zelo trdne pogodbe s kapitalom zapadnoevropskih držav. Dotok inozemske glavnice, ki znaša doslej okroglo tri milijarde šilingov, traja neskrajšano naprej.

Industrija je mogla svojo produkcijo napram letu 1919 bistveno zvišati. V tisočih ton se je dvignila produkcija črnega premoga od 90 na 183 produkcija rjavega premoga od 2200 na 3400, surovega železa od 62 na 460, surovega jekla od 162 na ca. 600, valjanega blaga od 118 na 410, produkcija papirja pa od 9000 na 23.000 va-gonov. Enak dvig zaznamuje industrija strojev in polfabrikatov, kemična industrija in večina drugih panog. Zelo premalo zaposlena je pa stavbna

in stavbnomaterialna industrija, ker se v zadnjih desetih letih vsled zaščite najemnikov stavbno gibanje ni moglo dobro razviti. Zasebnega stavbnega gibanja še zmeraj ni skoraj nobenega, javna stavbnost pa ne zadostuje.

Poljedelstvo toži sedaj sicer nad veliko krizo, povzročeno po pre-majhni zaščitni carini, a glede na razvoj zadnjih desetih let ni prav nobenega povoda za pritoževanje. Produkcija žita smo več kot podvojili, produkcijo sladkorja pošestorili. Uspehi v mlekarstvu (mleko, surovo maslo, sir) so izredni, in avstrijsko kmetijstvo ima danes že popolno zavest, da bo v bodočih desetih letih moglo Avstrijo čisto samo zalagati, brez drugih.

Avstrijske zvezne železnice so se iz poloma razmeroma hitro in dobro opomogle in razpolagajo danes s posebno dobro organiziranim in izborno delujočim aparatom; škoda le, da so morale ravno v »jubilejnim letu«, če se smem tako izraziti, naznaniti zvišanje tarif. Gospodarstvo pa tega zvišanja, ki znaša 14-6 odstotkov v osebnem in ca 10 odstotkov v blagovnem prometu, v splošnem ne vzame preveč tragično, ker ne vidijo v njem niti podražanja življenjskih razmer niti nagiba za novo mezno gibanje.

Vidimo torej, da si je Avstrija prav dobro opomogla in da hoče iti po za-črtani poti gospodarskega dviga na-prej.

Ugodna gospodarska konjunktura v Združenih državah.

V Združenih državah potekajo že sedmo leto nepretrgoma ugodne gospodarske periode in z gotovo nervoznostjo sledijo gospodarstveniki nadaljnemu razvoju, kajti do sedaj se je izkazalo sedmo leto vedno kritično za vsako konjunktorno periodo. Pred vojno so se menjale konjunktore namreč v razdalji vsakih sedem let. Napredek gospodarstva Združenih držav v teku prešlih šestih let je v gospodarski zgodovini nekaj do sedaj nedoseženega, skoro na vsakem polju so se dosegli novi rekordi, blagostanje naroda se je podvojilo in narodno bogastvo je v statistični luči zrastle za 50%. Leta 1927 so se pa mogli opaziti prvi znaki, da je prejšnji silni polet izgubil nekaj na svoji moči, neke dogodiljaje so hoteli nekateri celo tolmačiti kot svarilo, da more prenapeta struna tudi počiti, tako n. pr. začasna zatvoritev Fordove tvornice avtomobilov, rezerviranost kupcev, delavski štrajki, težkoče v industriji petroleja, rastoča brezposelnost. Največja nevarnost za nadaljevanje ugodne gospodarske konjunktore je pa grozila od strani padanja cen. Že leta 1926 se je indeks

blaga na debelo znižal od 159 na 147 in v tem letu se je tendenca navzdol nadaljevala in se je šlo začasno celo pod 140. V drugi polovici leta 1927 se je pa popolnoma preobrnilo in cene so zopet znatno porastle (na 148). To daje novih hranilnih snovi za nadaljevanje sedanje konjunktore. Pri tem je zanimivo, da gre zasluga za to kriditni politiki ameriških bank in predvsem emisijski banki Federal Reserve Bank of Newyork. Z vsemi sredstvi, ki ji stojijo na razpolago, je delala na to, da je bil denarni trg čim bolj tekoč in z liberalnimi kreditnimi operacijami je spravljala vedno nov denar v promet. Združene države so lansko leto kar plavale v denarju, dobički trgovine in produkcije so bili ogromni, a tako so morale tudi cene začeti zopet svojo pot navzgor. Moč, katero imajo banke v Združenih državah s svojo kreditno politiko na cene, ne smemo podcenjevati, ampak nasprotno, da se moramo zavedati, da bo segala moč ameriške banke, nje vpliv na cene, posredno tudi do nas, kajti dosti je vrst blaga, katerih ceno diktirajo na ameriških tržiščih tudi za ostali svet. Ameriška banka je torej dandanes najmočnejši despot sveta s sicer nevidnim vladarskim žezlom.

* * *

IZDAJANJE LETNIH LEGITIMACIJ ZA NAKUP INOZEMSKIH PLAČILNIH SREDSTEV DO 3000 DIN MESEČNO.

Iz uradne objave finančne delegacije povzemamo: Finančni minister je nedavno odredil, da smejo pooblašene banke in pooblašene menjalnice brez specialnega odobrenja generalnega inšpektorata finančnega ministrstva prodajati našim državljanom kakor tudi inozemcem, ki stalno prebivajo v naši državi, za njihove osebne potrebe inozemska plačilna sredstva do največ 3000 Din enkrat mesečno na stalno legitimacijo, ki se dobi pri pristojnem finančnem oblastvu. Ta naredba je objavljena v »Uradnem listu« z dne 13. t. m. Legitimacije izdaja za samostojne osebe, ki stanujejo v področju ljubljanske delegacije, finančna delegacija v Ljubljani na prošnje kolkovane s 25 Din, upoštevajoč pri tem upravičenost in umestnost prošnji. Tiskovine za legitimacije stanejo 1 Din za komad.

NOVE ČEKOVNE NAKAZNICE IN POLOŽNICE.

Poštna hranilnica bo uporabljala v najkrajšem času nov obrazec poštne nakaznice. Nova čekovna nakaznica se bo razlikovala od sedanje v tem, da bo rubrika »Izplačilni pogoji« prenesena v levi del nakaznice in da bo v spodnji polovici kupona natisnjeno »obvestilo o izplačilu«. To izplačilno obvestilo bo treba izpolniti samo tedaj, ako bo izplačilo vezano na pogoj »proti povratnici«.

Priporočamo

„Kolinsko cikorijo“
domači in dober izdelek!

PO SVETU.

Ogrska tekstilna industrija zaznamuje zopet dve novi veliki insolventi, Blau in Klein ter H. Weiss. Pasiva prve tvrdke znašajo 600.000 pengö, druge tvrdke 300.000 pengö.

Pristanišči Sušak in Sibenik zaznamujeta v zadnjem času prav živahen izvoz lesa.

Francoski premogovniki so dvignili ceno koksa. Sledil bo najbrž v doglednem času dvig v ceni železnih izdelkov.

Petrolejska družba Royal Dutch ima že skoraj pol milijarde holandskih golderjev obratnega kapitala.

Javanski trust, to je zveza holandsko-indijskih producentov trstnega sladkorja, je podaljšal koncem leta 1929 do-tekačo pogodbo zaenkrat do konca leta 1930.

Tovarno pohištva A. Knobloch nasledniki d. d. na Dunaju je ministrstvo zaprlo, ker je zgubila družba več kot polovico delniške glavnice.

Pridelek bombaža ceni Japan Cotton Trading Co v Teksasu na 14.370.000 bal. V oktobru je cenila ta tvrdka pridelek na 13.816.000 bal, uradna cenitev 8. oktobra je pa govorila o 13.993.000 balah.

Švedski trust Graengesberg, kojega glavni delničar je Švedski vžigalični trust, ima po poročilih iz Pariza namen, da se vrine v evropsko trgovino s šibrom. Trust je kovinski in zasleduje v trgovini z železno rudo monopolistične tendence; te tendence hoče raztegniti na šibro kot važno surovino jeklene industrije.

Gospodarska pogajanja med Rusijo in Nemčijo se bodo zopet pričela in sicer najbrž 26. t. m.

Mednarodna konferenca volne se bo vršila ob udeležbi vseh držav 21. in 22. t. m. v Parizu. Na dnevnem redu je posvetovanje o ustanovitvi mednarodne volnene zveze.

Malajski producenti kavčuka so vpetljali s 1. novembrom novo eksportno carino.

Letošnji pridelek surove džute cenijo na 9.916.000 bal; lanski pridelek je znašal 10.229.000 bal.

Plavba družba Cunard bo izplačala 10-odstotno dividendo; lanska dividenda je bila 7½-odstotna.

Pogajanja za organizacijo angleške premogovne industrije se nadaljujejo z zadovoljivim uspehom. Bilo je že več sestankov in bodo priredili še druge.

Ameriški jekleni trust je imel v oktobru 3.751.000 ton naročil, za 53.000 več kot v septembru. V lanskem oktobru je bilo naročil za 3.341.000 ton.

Ogrski eksport hoče financirati neka ameriška skupina in sicer v prvi vrsti eksport industrijskih izdelkov. Velebanke bodo skupaj delale.

Obrestno mero v Italiji bo Banca d'Italia vsled vedno večjega pomanjkanja denarja najbrž zvišala. Sedanja obrestna mera je 5½%.

Nemška industrija porcelana trpi na nadprodukciji.

Švicarske tekstilije za ogrsko pšenico bodo zamenjali. Ogrji bodo poslali v inozemstvo 50.000 do 70.000 met. stotov pšenice, v prvi vrsti v Švico. Prodaja se bo izvršila deloma potom gori označene kompenzacije.

Nov ameriški tekstilni trust so ustanovile tri vodilne tovarne za umetno-svileno in bombažovo perilo. Trust bo imel šest tovarn in bo napravil na leto 30 milijonov kosov.

Rumunska d. d. umetne svile, naznanjena pred nekaj časa, je sedaj ustanovljena. Imenuje se Prima Fabrica Romana de Mataso Artificiala, sedež Bukarešta. Vodstvo je v rokah nemške družbe Glanzstoff. Produkcija je določena zaenkrat s 1000 kg dnevno.

Poljska tovarna usnja brata Zurik se je izjavila za insolventno. Poljski usnjeni industriji se letos sploh slabo godi in je v zadnjem času prodajala z veliko zgubo.

Hranilne vloge v Avstriji so znašale na koncu septembra pri najvažnejših zavodih 1 milijardo in 319 milijonov šilingov.

13 novih delniških družb z glavnico 36.650.000 šilingov je nastalo v Avstriji v prvih devetih letošnjih mesecih.

American Cities Power and Light Corporation se imenuje nov ameriški električni trust, ustanovljen z glavnico 80 milijonov dolarjev.

s patent. odpiracem

Schmoll-ova pasta

že 50 let najboljša krema za čevlje

Vi zaslužite,

Razpečuje v kraljevini SHJ Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

če imate

MAGGI jeve izdelke za juhe

stalno v zalogi!

Dr. Fr. Goršič.

O novem pokretu za zaščito dela.

V Nemčiji se že bavijo z mislijo, da sprejmo v novelo kazenskega zakona določilo o kazensko-pravni zaščiti dela. Organizacija nemških pravnikov ima v programu letošnjega kongresa pretres tega problema. V državah s socialističnim režimom se opaža stremenje, napraviti za predmet kazensko-pravnega varstva kar delo kot tako. Za to razpoloženje je n. pr. značilna okrožnica, ki jo je bavarski pravosodni minister naslovil na sodišča in državne pravdnike, priporočujoč jim kar najtopljeje, naj vedno kažejo dovolj razumevanja za kazensko-pravno zaščito življenja, zdravja in zaslužka delavcev.

Predmet zakonske zaščite je sedaj v vseh državah, tako tudi pri nas, le življenje in zdravje delavcev. Samo delo ni varstveni objekt. Zaščita dela je pri nas popolnoma vveljavljena v higijensko-zaščitni sistem. Ne poznamo zaščite delovne moči kot take, marveč mednarodno je priznana Puccinettijeva teza, da mora socialna higijena čuvati življenje delu, delo pa učinkati za življenje brezopasno.

Da gre za kriminalnopolitično naloge države, ne zgolj za zdravstveno vprašanje, to dokazujejo poborniki novega pokreta na nastopni način. Po premirju, s katerim je završena svetovna vojna, je nastopila za proizvodnjo doba najhujše krize, ki bo dolgo trajala. Da dvigneš proizvodnjo, ti je treba organizirati ljudsko delo. Delo in kapital, od nekdanj nasprotnika, sta zlasti v tej krizi v velikem razdor. Za njuno razmerje velja pravilo, da je nasprotstvo tem večje, čim večje so posledice krize. Treba je predvsem vzpostaviti socialni mir med obema bistvenima faktorjema proizvodnje. To da se bo posrečilo zgolj po pokretu, ki pripagira složno delovanje vseh činiteljev proizvodnje in ki mu je geslo boj za ljudsko organizacijo dela.

Tem izvajanjem ni kaj prigovarjati, saj so identična z onimi, ki so tvorila izhodišče za sedanji zaščitni sistem sodobnih držav. Vprašanje je le v tem, kakšen program si postavi država, da bi po njem vzpostavila takozvani socialni mir. Kot nesporno nalogo priznavajo države do sedaj socialnihigijensko zaščito s programom dveh točk, namreč z vprašanjem, prvič, kako v prid delavcev ojačiti fizične in psihične faktorje, da se jim bodo dohodki povečali, drugič, kako odstraniti vzroke, ki jim branijo ali zmanjšujejo dohodke. Takšen je razvoj zaščite dela v državah, ki veljajo za nacionalne.

Koder pa so dani politični pogoji, gre družbeno gibanje za tem, da se zaščita še bolj pojači. Mnogo pomaga lahko družba sama. Izkušnja nas uči, da ni treba mobilizirati državne zakonodaje, da se ostvari dobra poslovavnica za izbero poklicev, ki dodeli vsakomur tisto mesto, ki mu najbolj pristoji in kjer bo on občnosti največ zalegel. Socialna zaščita bo kos tudi nekaterim drugim vprašanjem, ki spadajo v fiziologijo, ter bo uspešno iskala ustreznih pogojev za delavnost organizma delavčevega.

KONČNA REDAKCIJA VINSKEGA ZAKONA.

Ministrstvo za kmetijstvo in vode je izdelalo načrt zakona o vinu, ki ga je poslalo vsem vinogradniškim organizacijam in strokovnim korporacijam, da ga prouče in izreče svoje mišljenje. Ko bo ministrstvo prejelo vse odgovore, se bo sestavila tričlanska komisija, ki bo proučila vse pripombe in predloge ter načrt končnoveljavno redigirala.

SVOBODNE CARINSKE CONE V NAŠIH PRISTANIŠČIH.

V ministrstvu za trgovino in industrijo pripravljajo ustanovitev svobodnih carinskih con (porto franco) v večini naših jadranskih pristanišč. Ustanovile bi se na Sušaku, v Metkoviću, Šibeniku, Splitu, Gruzju, Kotoru in Baru. Ali je ta namera resna ali ne, ne moremo ugotoviti. Nedvomno pa bo za enkrat težko izvedljiva zaradi pomanjkanja skladišč, ki so potrebna za svobodne cone.

NAKLADANJE DRV V ODPRTE VAGONE.

Na številne intervencije in predstavitve interesentov in gospodarskih korporacij je generalna direkcija železnic z veljavnostjo od 14. t. m. ukinila prepoved nakladanja drv v odprte vagone.

TARIFNA BORBA HAMBURG—TRST.

15. t. m. so se začela v San Remu pogajanja prizadetih železnic o regulaciji tarifnih prilik Hamburg—Trst. Gre za izvedbo sporazuma sklenjenega v juniju. Po tem sporazumu je določena demarkacijska črta, ki naj bo merodajna za določitev olajšav za obe pristanišči.

BREZPOSELNOST V ČEŠKOSLOVAŠKI NAJNIZJA PO LETU 1918.

Na koncu septembra je bilo v Češkoslovaški samo še dobro 31.000 brezposelnih; samo v septembru je padla številka za 8-5%. Vsako leto je september glede brezposelnosti najboljši mesec, a tako dobro kot letos ni bilo še nikoli. Odkar obstoji republika, ni bila brezposelnost še nikoli tako nizka. V tej številki ni izražena samo ugodna konjunktura industrije, zlasti tekstilne, temveč je izraženo tudi stavbno gibanje, pospešeno po lepem vremenu.

ZANIMIVI PODATKI NAŠEGA GOSPODARSTVA.

Na obnem zboru zveze bank iz Vojvodine so prebrali zanimiva poročila. Najprvo o zadolženju kmetov, nato pa o davčni obremenitvi posameznih delov države. Leta 1927 so nabrali v vsej državi na direktnih davkih 1.712.987.977 dinarjev. Srbija in Črna gora sta dali samo 25-88 odstotkov, Bosna in Hercegovina 12-80, Dalmacija 3-23, Hrvaška in Slavonija 20-73, Vojvodina in Srem 24-07, Slovenija pa 13-30 odstotkov ali skoraj 228 milijonov dinarjev. Od leta 1919 do konca leta 1927 so pa nabrali na direktnih davkih 9.476.999.025 Din.; Srbija in Črna gora sta dali 23-29%, Bosna in Hercegovina 13-43, Dalmacija 2-87, Hrvaška in Slavonija 21-05, Vojvodina in Srem 25-47, Slovenija 13-95% ali absolutno nad 1321 milijonov dinarjev. Krediti Narodne banke v lanskem letu so se pa takole razdelili: Srbija in Črna Gora nad 737 milijonov ali 49 odstotkov vseh kreditov, Bosna-Hercegovina 8%, Dalmacija 2%, Hrvaška in Slavonija 23%, Vojvodina in Srem 6-50%, Slovenija 11-5% ali 171½ milj. dinarjev. Vidimo velikansko razliko v davkih in kreditih na eni strani pri Srbiji, na drugi pa zlasti pri Vojvodini in Sremu. V zvezi z dosedanj neenako davčno obremenitvijo posameznih dežel pozdravlja poročilo ustanovitev novega davčnega zakona kot pomembno preokrenitev v jugoslovanski davčni politiki. Ta zakon predvideva enakomerno obdavčenje vseh dežel; izjema je le zemljiški davek.

Industrija.

Bombaževa industrija v Češkoslovaški. Zaposlenost bombaževе industrije v Češkoslovaški se zmeraj bolj boljša in je poletna depresija deloma že premagana. Dvig produkcije napram poletnim mesecem znaša 10 do 15% in so produkcijske omejitve iz julija in avgusta večinoma že ustavili. Rentabilnost izdelkov iz indijskega bombaža se je dvignila, cene za izdelke iz ameriškega bombaža se pa ne morejo nič popraviti. Domača prodaja je boljša kot eksport. Dr. Fr. Goršič:

Denarstvo.

Albanska Narodna banka. Iz Drača prihaja poročilo, da so 12. t. m. otvorili tam novo poslopje Albanske Narodne banke. Alberti, predsednik Narodne banke, je imel nagovor, v katerem je poudarjal blagodejno delovanje Narodne banke za vse albansko gospodarstvo. Finančni minister Tagalani je potrjeval interes italijanskih finančnih krogov za financijelno stabiliziranje Albanije. Pisali smo svoj čas, da je 51% glavnice Albanske Narodne banke v italijanskih rokah, 49% pa v albanskih. Če je res tako.

Ogrski denarni trg. Odkar je ogrska Narodna banka zvišala obrestno mero na 7%, se je finančni položaj v toliko zboljšal, da ponuja inozemstvo trajno velike zneske po nižji obrestni meri kot prej. Mislijo pa, da bo šla ta obrestna mera še nazaj, ker je spričo sedanjega gospodarskega položaja potreba po kapitalu majhna. Ustanovitveno gibanje, industrija, trgovina in tudi poljedelstvo ne zahtevajo onih denarnih sredstev, ki so jih v poletju pričakovali za jesen. Iščejo formo, da bi oddali industriji in trgovini večje zneske. Borzni položaj je nespremenjen in v tesni zvezi s pridelkom, ki ga bodo sedaj v večjih postavkah lahko prodali, ko so se cene prilagodile svetovnotržnim cenam. Na drugem mestu poročamo, da bodo prodali veliko pšenice v Švico v kompenzacijo za tekstilije.

Ljubljanska borza.

Tečaj 16. novembra 1928.	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DHVICE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-8575
Berlin 1 M.	13-55	13-58
Bruselj 1 belga	—	7-9122
Budimpešta 1 pengő	—	9-9282
Curij 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šiling	7-985	8-015
London 1 funt	275-68	276-48
Newyork 1 dolar	56-84	57-04
Pariz 100 fr.	—	222-48
Praga 100 kroa	168-37	169-17
Trst 100 lir	297-25	299-25

Promet.

Promet po Donavi v Avstriji. Po 18-letnem odmoru so po avstrijskem delu Donave prvič vprizorili pregledno vožnjo, ki so se je udeležili tudi člani Mednarodne donavske komisije. Ugotovili so, da je avstrijski del v splošnem v dobrem stanju, čeprav je vojna in vojna doba nekatera potrebna dela prekinila. S temi deli bodo sedaj na novo pričeli in so tozadevni načrti že izgotovljeni. V proračunu za leto 1929 je vstavljenih za vodogradbene namene 27 milijonov šilingov, od katerih pride znatna vsota za izboljšanje donavske vodne ceste.

* * *

MEDNARODNI PETROLEJSKI DOGOVORI.

Sir John Cadman, predsednik upravnega sveta družbe Anglo-Persian, je imel v Londonu na obnem zboru imenovane družbe govor, v katerem je v previdnih besedah poudarjal rastočo mirno voljo v mednarodni petrolejski industriji. »Nobena skrivnost ni več, da preiskujejo zastopniki vodilnih petrolejskih koncernov skupno mnogovrstne probleme petrolejskega gospodarstva, s ciljem, da dobijo izhod iz sedanjih težkoč.« Izrecno je Cadman poudarjal, da nikakor ne mislijo na ustanovitev gospodujočega trsta, ki bi vodil vso petrolejsko politiko. Cadman je zaključil svoja izvajanja s poudarjanjem možnosti, da bo bodoče leto uvedlo novo dobo stalno rastočega dobička, če se bo potrdilo mnenje družbe Anglo-Persian, da so dosegle cene petrolejskih produktov najnižjo točko. Z drugo besedo: Cene bodo šle gor.

RAZNO.

Bombaž. V tem predmetu so pretekli dnevi prinesli jasnost v dveh faktorjih nesigurnosti: glede volitve predsednika in glede novemberske cenitve. S tem se je bombažev trg, ki je bil že itak trden, še bolj utrdil. Redkokdaj so bili znaki na bombaževem trgu tako jasni kot sedaj, redkokdaj je mogla industrija tako sigurno in brez rizika disponirati kot sedaj. Pravijo, da se bo tudi ameriški konsum surovega bombaža dvignil. Pač pa bo Hoover nastopil proti preveliki špekulaciji in bo pritisnil na borze. Hooverjevo obljubo, da bo farmerjem pomagal, še ne smatrajo kot sedaj aktualno. — Uradna cenitev 8. novembra je potrdila pričakovanje večjega pridelka. A pričakovali so za 400.000 do 500.000 bal višjo cenitev, bila je pa le za 140.000 bal večja. Sedanja cena bombaža pomeni ravnovesje raznih nasprotujočih si momentov in cena okoli 20 centov bo veljala najbrž tudi še za bodoče mesece.

Žito. Z izvolitvijo Hooverja za predsednika U. S. A se bo na svetovnih žitnih trgih gotovo kaj spremenilo. Prav tako v poljedelstvu sploh. Hoover je farmerjem obljubil, da bo v slučaju izvolitve dosegel nov zakon, ki naj da nove smernice za intenziviranje poljedelstva in za pomoč farmerjem. Poročila o ameriškem in o kanadskem pridelku se niso dosti spremenila. V Argentini kaže razen par izjem bodoča letina prav izvrstno (v Argentini so sedaj na pragu poletja). Tudi koroza dobro kaže. Avstralski pšenični pridelok znaša po zasebnem poročilu 150 milijonov bušlov, kar je dosti več kot lanski pridelok. Velik del avstralskega previška bo šel v Indijo. Poročila iz Rusije so prav neugodna, ostale evropske države poročajo ugodne rezultate. Pridelke koroze v Severni Ameriki obeta prav dobro. Na svetovnih borzah so cene v zadnjem času nekoliko padle, a v prav neznatni izmeri.

Poljski petrolejski kartel. Sklenjen je bil pred enim letom, kot smo že poročali. Obstojele so pa še delne difference. Le-te so odstranili sedaj v dogovorih, ki so se pred kratkim vršili v Lvovu in v katerih so pogodbo o podaljšanju kartela končnoveljavno fiksirali. Sklepali so tudi glede pristopa izven kartela stoječih podjetij in se bodo tudi s temi pogajali. Kartel velja sedaj do 30. aprila 1933.

X. Mednarodni trgovski semenj v Bruslju se vrši od 10. do 24. aprila 1929.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. novembra t. l. ponudbe glede dobave lesa; do 23. novembra t. l. glede dobave enega tračnega križišča, 830 komadov spoj ter glede dobave nosilcev, vijakov, kotnega železa, pričvrstilnih plošč in pločevine; do 27. novembra t. l. glede dobave žičnikov. — Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg mašila. — Saobračajno-komercialno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. novembra t. l. ponudbe glede dobave lesenih kadi. (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 22. novembra t. l. ponudbe glede dobave 12.000 komadov brezovih metelj. — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe glede dobave 150 ton kovaškega koksa. — Direkcija državnega rudnika Bukinje, p. Kreka, sprejema do 21. novembra t. l. ponudbe glede oddaje mizarskih del na stanovanjski hiši; do 29. novembra t. l. pa glede dobave dveh kopalnih kadi. — (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Ivan Hribar:

144

Moji spomini.

»Slovenci smo tako daleč propali, da nimamo niti enega poštenega dnevnika. Naša dva dnevna junaka sta prava poulična dečaka, ki se zlasata za vsako betvico. Oni dan sta se stepla za to prednost, kdo pohodi po več gostilnic en večer, potem sta se vdarila radi »cip«, zdaj zavoljo Rudolfa. Dinastiški čut se je pri »Slovenskem Narodu« jako razvil, in vendar mu mora biti znano, da je pokojnik, po katerem tako reč počenja, popolnoma tičal v mažarskih in židovskih pesteh. Jaz ne zagovarjam Jak. Missio, on bi bil moral razobesiti zastavo, jaz z dušo in telesom pritrjujem izbornemu članku dr. T. »Zadnja beseda«, a proti temu sem najodločnejše, da bi se v to borbo vlačila spovednica, kakor se je to zgodilo v dopisu »Iz Dvora«. Svoji župljanom ne morem več dati v roke »Naroda«.

Ali ni tak boj vnebovpijoča pregreha zdaj, ko stojimo na pragu novih volitev? Ali ne bo Jak. Missia vseh svojih žil napel, da po kmetih izvolijo njegove mameluke v deželni zbor? Kaj drugega je namerjani »Shod slovenskih katoličanov«, kakor velik volilni shod, ki bode plesal, kakor bo godel ljubljanski škof?«

Mogel bi navesti še drugih citatov iz duhovniških pisem. Zadostujeta naj ta dva. Ona dajeta zadosten izgled, kako škodljivo je bilo, da si je mogel in smel urednik Malovrh svojo jezico zaradi pretrpljenih izpodtiklajev na grapavi cesti svoje mladosti hladiti z nebrzdano zadirčnostjo v predalih »Slovenskega Naroda«.

Delal bi pa Malovrhu krivico, ko bi trdil, da mora brezpogojno odgovarjati za vse napake, ki jih je bil zagrešil »Slovenski Narod« v dobi njegovega ured-

vanja. Ta krivica bi bila tem večja, ker nek dogodek celo dokazuje, da je ta mož, ki so ga zablode mladosti tako kruto vrgle s pravilnega tira življenja, v bistvu bil vendar dober človek, ki bi bil pod drugačnimi okolnostmi lahko mnogo koristil.

V zvezi z mojo nepotrditvijo za župana spisal in priobčil je v jutranji izdaji »Slovenskega Naroda« dne 24. avgusta 1910 tale članek:

»Gonja proti dr. Tavčarju.

Da spozna občinstvo v polni meri sramotno početje tistih ljudi, ki nimajo poguma stopiti na svetlo, marveč mečejo izza plota »Učiteljske tiskarne« smradljive bombe in skušajo provzročiti razdor, naj posežemo nekoliko nazaj.

Po deželnozborskih volitvah leta 1895., ko se je narodnonapredna stranka kot taka konstituirala in se je vedelo, da odstopi takratni župan, se je stranka seveda bavila tudi z vprašanjem, kdo naj postane župan.

Takrat je stranka soglasno določila dr. Tavčarja kot kandidata za župansko mesto. Če bi bil dr. Tavčar hotel postati župan, bi bil to lahko postal že takrat, torej že pred 15 leti.

Toda dr. Tavčarju ni bilo ne takrat, kakor mu ni danes za nobene časti, marveč vedno le za stvar. Nikoli se ni potegoval za časti, nego je vsako mesto prevzel le zaradi tega, ker ga je stranka potrebovala na tem ali onem mestu in se je žrtvoval za stranko celo tako, da je šest let odlično zastopal Ljubljano v državnem zboru, dasi je vsled tega imel ogromno materialno škodo.

Toraj že pred 15 leti bi bil dr. Tavčar lahko postal župan. Ali naredil je prostovoljno prostor svojemu prijatelju in somišljeniku Hribarju, ker je poznal njegov administrativni talent in njegovo energijo.

Dr. Tavčar je napravil Hribarja za župana ljubljanskega in ga je vsa ta dolga leta pri njegovem županskem delu zvesto in neutrudno podpiral.

Se več! Ko je stranka določila Hribarja za župana, tedaj je principijelno sklenila, da naj poslana vsaka tri leta, tedaj po preteku ene funkcijske dobe županske, kdo drugi župan. Ta sklep je bil storjen, a ravno dr. Tavčar je bil tisti, ki je pozneje vsa leta skrbel, da je ta sklep ostal samo na papirju in zapadel pozabi, ker je hotel Hribarja ohraniti na županskem mestu, saj pozna kakor nihče drugi Hribarjeve zmožnosti in njegovo delavnost. Od leta 1895. je imel toraj dr. Tavčar v smislu zgoraj omenjenega sklepa stranke že petkrat priložnost postati župan, a vedno je zastopal stališče, da je samo ob sebi umevno, da se mora Hribarjeva moč ohraniti mestni občini.

In spričo takim dejstvom se upajo za plotom »Učiteljske tiskarne« skrivajoči se elementi obmetavati dr. Tavčarja s takimi obdolžitvami in izmišljotinami, kakor smo jih sedaj doživeli. Ali naj stranka to trpi? Ne, tega ne sme in ne bo, če hoče sploh biti stranka.«

Kar svojim očem nisem skoraj verjeti mogel, da je ta resnica v obraz bijoči članek izšel v listu, čegar vrhovno vodstvo je bilo v rokah dr. Tavčarjevih. Neresnična je bila namreč trditev, da bi bila kdaj stranka določila njega za županskega kandidata; neresnično, da bi se bilo kdaj le razpravljalo, nikari že sklenilo, da naj po vsakih treh letih pride na vrsto drug župan; neresnično in po dogodkih v občinskem svetu samih ovržena trditev, da je imel že petkrat priložnost postati župan, da je pa vselej zastopal stališče, da se mora moja moč ohraniti mestni občini. Poslal sem torej takoj uredništvu brzojavko, v kateri sem prosvedoval proti takim resnici v obraz bijočim trditvam. — Na to brzojavko prejel sem tale odgovor:

(Dalje prihodnjič.)

Motvoz Grosuplje

demač slovenski izdelek Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Svoji k svojim! GROSUPLJE pri LJUBLJANI!

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2060 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2060

Špedicijsko podjetje, skladišče, carinsko posredništvo, prevažanje pohištva

KUVERTA

Tvornica kuvert in konfekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

Tovarniška zaloga in prodaja krtač, raznega ščetarskega in vrvarskega blaga, špaga, gamaš, čevljev, drete, pismenega papirja, zimске trikotaže, vezalk, mila, sesalk za otroke, kreme za čevlje

M. TERŠAN, LJUBLJANA

Kongresni trg 14

Izdolovanje oljnatih barv, firme, lakov in steklarskega kija. — Zaloga kmetijskih in rudniških barv. — Potrebščine za slikarje, pisarje, ličarje in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

Ivan Jančar

TRGOVINA

MIKLOŠIČEVA C. 4

SKLADIŠČE

VIDOVDANSKA 14.

MIRTNE vence in šopke za poroke najnovejših oblik, božične prtičke (ruliće), umetne cvetlice in peresa, nagrobne vence i. t. d. nudi po konkurenčnih cenah

Cvetličarna Podčetrtek

Lastnik:

RADO PREGRAD.

Specijalizirani:

Mirtni venci in šopki.

Veletrgovina

kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Liubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg 13

DEŽNIKI! DEŽNIKI!

Trajno in koristno, primerno darilo so

šivalni stroji in kolesa

znane

„Gritzer“ in „Adler“

v raznih oprelih. — Edino le pri

Josip Petelincu

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično

najmoderneje ureje-

na kisarna v Ju-

goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Za jugoslovanski patent št. 3926 od 1. septembra 1925 na:

„Postopek in priprava za elektrolizo klorovih alkalijev“

(„Verfahren und Vorrichtung zur Elektrolyse von Chloralkalien“)

se iščejo kupei ali odjemalci licenc. — Cenj. ponudbe na:

ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Šelenburgova ul.

Trgovci, industrijci, oglašajte v Trgovskem listu!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

USTANOVLJENA 1900.

Delniška glavnica:

Din 50.000.000.—.

Skupne rezerve ca:

Din 10.000.000.—.

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Trst.

Brzojavni naslov:

Banka Ljubljana.

Tel. štev. 2861, 2413, 2502, 2503.

Se priporoča za vse bančne posle.